

Familie Wildschut rond 1900.

Oktober 2010 ontving de Oudheidkundige Commissie Jisp een pakje uit Auckland, Nieuw-Zeeland. Het bevatte een verroest koekblik van Albert Heijn met daarin een elftal glasplaatnegatieven. Deze foto's zijn rond de vorige eeuwwisseling gemaakt door Adrianus Wildschut; telg uit het bekende Jisper burgermeesters geslacht. De glasplaatnegatieven zijn in een opmerkelijk goede staat.

Voorgeschiedenis.

Een paar jaar geleden maakte Joke Boot uit Wormerveer een wereldreis. Zij werkte enige tijd in Nieuw-Zeeland op de kwekerij "Landsendt" in de buurt van Auckland. Tijdens een gesprek met de eigenaar van deze plantage, Dick Endt, ontdekte zij dat zijn familie oorspronkelijk uit Jisp afkomstig was. Om precies te zijn; zijn grootmoeder Elizabeth Henderika was de dochter van de Jisper burgemeester Johannis Wildschut. Elizabeth werd geboren in 1871 en trouwde in 1896 met Cornelis Endt. Hij was houthandelaar in Zaandam. Elizabeth overleed in 1947 in Haarlem. Haar echtgenoot tien jaar later in Bilthoven.

Hun beider zoon Jan Willem was fruitteler in Noord-Brabant en emigreerde met zijn vrouw Annemarie en zoon Dick en in de vijftiger jaren (na de dood van moeder Elizabeth) naar

Nieuw-Zeeland. Zij namen het Albert Heijn blik met glasplaatnegatieven uit het ouderlijk huis mee.

Dick Endt en zijn echtgenote Monique Endt-Topzand kweken sinds 1962 in de buurt van Auckland (sub)tropisch fruit, bloemen, planten en bomen. Sinds de ontmoeting met Joke Boot correspondeert Dick via de mail regelmatig met Seiny Klopper, lid van de Oudheidkundige Commissie Jisp. Omdat hij mening van is dat de glasplaatnegatieven van oud oom Adrianus Wildschut in Jisp thuishoren, heeft hij ze begin oktober 2010 naar haar toegestuurd.

De familie Wildschut.

Jisp had tussen 1811 en 1989 dertien burgemeesters. Vijf van hen waren afkomstig uit het geslacht Wildschut. De 'eerste' Wildschut, Johannis, werd in 1817 tot burgemeester van Jisp en Wijdewormer benoemd. Johannis Wildschut (1792-1845) was de zoon van Adrianus Wildschut en Jannetje Sterk. Zijn vader, geboren in Purmerend, was chirurgijn, apotheker en schepen te Jisp.

Johannis Wildschut trouwde in 1811 met Dieuwertje Couwenhoven, dochter van Willem Couwenhoven en Trijntje Bettelem. Zijn schoonvader was een man van aanzien in Jisp. Willem Couwenhoven werd na zijn huwelijk met Trijntje in 1777 opgenomen in de firma Bettelem & Zn., actief in die jaren met vier oliemolens. Tevens werd hij partner in de olieslagers- en walvisrederij Bettlem & Mol. In 1784 werd hij op 32-jarige leeftijd tot burgemeester van Jisp benoemd. Sindsdien zou hij actief blijven in het dorpsbestuur. Pas in 1817 moest hij zijn openbare functies neerleggen omdat in dat jaar zijn schoonzoon Johannis burgemeester werd. Na het overlijden van Willem Couwenhoven in 1824, erfde zijn dochter Dieuwertje een aanzienlijk vermogen, waaronder de oliemolens De Herder en De Walvisch. Haar zusje Geertje, getrouwd met Adriaan Honigh uit Zaandijk, erfde de twee andere oliemolens, De Meeuw en De Bruinvisch.

Molen De Walvisch

Johannis was tot zijn overlijden in 1845 burgemeester van Jisp en Wijdewormer en secretaris van het Heemraadschap Wormer, Jisp en Neck. Het echtpaar kreeg zes kinderen, waarvan er drie jong overleden. Adrianus (1811-1859) en Cornelis (1824-1902) zouden het beiden ook tot burgemeester brengen. Willem, geboren in 1816, koos voor het gruttersvak.

Mede dankzij de bemoeienis van Johannis werd de totaal vervallen dorpskerk van Jisp in 1820 afgebroken en herbouwd. Adrianus en Willem legden in 1822 de eerste steen voor het aanzienlijk kleinere kerkgebouw.

Adrianus Wildschut volgde in 1845 zijn vader op als burgemeester en als olieslager. Hij trouwde met de uit Meppel afkomstige Elizabeth Bremer (1810-1871). Zij kregen twee kinderen. Johannis (1847-1918) en Grietje Maria (1850-1918). Adrianus was 14 jaar burgemeester van Jisp en Wijdewormer. Na zijn plotselinge overlijden in 1859 werd zijn broer gevraagd om hem als burgemeester op te volgen. Cornelis dan 35 jaar oud, was drie jaar eerder al als burgemeester van Wormer benoemd. Aanvankelijk aarzelde hij op het verzoek in te gaan, dit "uithoofde van de fabrikszaak". Uiteindelijk stemde hij toch toe en werd hij aangesteld als burgermeester van Wormer, Jisp en Wijdewormer. Hij zou deze functie 43 jaar bekleden.

Cornelis Wildschut trouwde in 1864 met de in Rotterdam geboren Wilhelmina van der Leeuw (1831-1902). Het huwelijk bleef kinderloos. Zij gingen wonen in de nieuwe witte villa naast Huize Sonnevand. Cornelis liet het huis, dat later de naam Solbacka zou krijgen, in 1864 bouwen. Achttien jaar later ging de jongere zuster van Wilhelmina, Kryna, bij hen wonen. In 1902 werd een aantal malen verlof verleend aan de burgemeester wegens ziekte. Zijn taken werden waargenomen door de oudste wethouder, zijn neef Johannis. In september overleed Cornelis Wildschut.

Johannis Wildschut werd in 1902 benoemd tot burgemeester van Jisp en Wijdewormer. Hij was tevens lid van de Provinciale Staten van Noord-Holland en lid van het Hoogheemraadschap van de Uitwaterende Sluizen en de Hondsbossche Zeewering. In 1870 trouwde hij met Hendrikje Noomen (1850-1912), geboren in Zaandam.

Het echtpaar woonde in de villa Sonnevand en kreeg zeven kinderen.

Elizabeth Henderika (1871-1947), gehuwd met Cornelis Endt (1871-1957), houthandelaar te Zaandam. Haar zoon emigreerde naar Nieuw-Zeeland.

Adrianus (1872-1944), olieslager en fotograaf, gehuwd met Adriana Magdalena Bronswijk (1869-1935). In 1928 werd de echtscheiding uitgesproken.

Jan Willem Wildschut (1874-1901), stuurman bij de koopvaardij.

Cornelis (1877-1951), burgermeester van Jisp, na 1923 bloembollenexporteur. Zie hierna. Johannes (1879-1966), notaris te Haarlem.

Hendrik Jacobus (1881-1962), bankdirecteur.

Willem Wildschut (1883-1955) makelaar in Californië (USA).

Johannis Wildschut heeft er in 1904 voor gezorgd dat het bouwvallige Raadhuis van Jisp niet werd afgebroken, maar voor een bedrag van fl. 10.000 in ere hersteld. De heer Klinkert, secretaris van de gemeente, vatte dit in een toespraak bij de in gebruikneming van de

gerestaureerde raadzaal als volgt samen: “ (wij) willen u onze dank betuigen voor de vele moeite en opofferingen welke ge u getroost hebt om hetgeen begonnen was tot een goed einde te brengen. Door de veelzijdige relaties welke ge hebt met oudheidkundige liefhebbers en mannen van naam en stand, wiens beurs gij wist te ontsluiten ten behoeve van dit gebouw, hebt ge de gemeentenaren ten zeerste aan u verplicht...”.

Als blijk van waardering werd Johannis in 1909 benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. In 1917 vroeg hij toestemming om dertig dagen buiten zijn woonplaats te verblijven in verband met “ een ongesteldheid”; later moest dit verlof nog eens met drie maanden verlengd worden. In maart 1918, enige jaren na zijn echtgenote, overleed de burgemeester. Hij werd opgevolgd door zijn zoon Cornelis.

Cornelis Wildschut was burgermeester van Jisp en Wijdewormer tussen 1918 en 1923. Hij trouwde in 1906 in Umea met Signe Helena Lindahl (1877-1937), geboren in Byske (aan de Bosnische Golf in Zweden). Het echtpaar vestigde zich na het huwelijk in de villa van oom Cornelis. Cornelis was in 1902 overleden. Zijn weduwe en haar zuster verlieten Jisp en vertrokken naar de Willemsparkweg in Amsterdam. De villa kreeg de Zweedse naam Solbacka, “met de zon in de rug”. Op een van de foto’s zien wij fier de Zweedse vlag waaien. Er werden uit dit huwelijk drie kinderen geboren.

Johannes (1906-1927), tabaksassistent op de onderneming Ngoepit in Klaten (Soerakarta, Indonesië).

Adelina Helena (1908-?)

Elizabeth Hendrika (1914-1989)

Cornelis was slechts vijf jaar burgemeester. In maart 1923 werd hem eervol ontslag verleend. In zijn afscheidsrede in de raad liet hij weten dat het besluit om ontslag te vragen als burgemeester van Jisp hem zwaar was gevallen. Hij memoreerde bij zijn afscheid dat leden van de familie Wildschut onafgebroken tussen 1817 (kort na de Napoleontische Tijd) tot 1923 (kort na de Eerste Wereldoorlog) het dorp Jisp als burgermeesters hadden gediend. Voor hem, Cornelis, was het helaas niet mogelijk gebleken om zowel zijn eigen bedrijf (inmiddels in Wormerveer gevestigd) te leiden, als het ambt van burgermeester uit te oefenen. Hij ziet de toekomst van de gemeente (zonder Wildschut) echter met vertrouwen tegemoet. Van de gemeenteraad krijgt hij als afscheidscadeau een schemerlamp.

De villa Solbacka werd voor fl. 7000 (zonder ‘overtuin’) aan de gemeente verkocht en zou als ambtswoning voor de nieuwe burgermeester dienst gaan doen.

Geraadpleegde Bronnen:

Waterlands Archief Purmerend:

Doop-, trouw- en begraafboeken Jisp

Burgerlijke Stand Jisp, 1812-1960

Gemeente (Dorpsbestuur) Jisp, 1612-1931: inv.nr. 0107

Gebruikte Literatuur:

Klopper, J. Jbz. , Bestuurders van Jisp vanaf 1612 tot en met 1991, niet gepubliceerde uitgave (Jisp, 2001).

Klopper, J. Jbz., De Wegsloot vertelt verder... niet gepubliceerde uitgave (Jisp, 2001)

Websites:

www.duizendzaansemolens.nl

Wikipedia

Anke Jansen-Galjaard

Jisp, november 2010

De Glasplaatnegatieven

Groepsportret van de familie Wildschut: Dick Endt schreef dat deze foto gemaakt is ter gelegenheid van het huwelijk in 1896 van zijn grootmoeder Elizabeth Wildschut met Cornelis Endt. Volgens gegevens in het bevolkingsregister zou het huwelijk gesloten zijn in Jisp. In het midden zit het bruidspaar hand in hand. Vader Johannes Wildschut staat prominent in het midden en torent boven de anderen uit. Links naast hem staat zijn echtgenote Hendrikje Noomen. Daarnaast de ouders van de bruidegom: Pieter Endt en Neeltje Elisabeth van de Velde. Iedereen draagt een corsage, duidelijk een feestelijke gelegenheid. Volgens Dick Endt zou de foto genomen zijn op een plaats "Duinlust". Hij vraagt zich af waar dat zou kunnen zijn.

Johannis en Hendrikje Wildschut kregen samen zeven kinderen. Zij zullen ongetwijfeld allen op deze foto staan.

Solbacka: Deze witte villa liet Cornelis Wildschut bouwen voor zijn huwelijk met Wilhelmina van der Leeuw. Hij trok er in 1864 in. Het huwelijk bleef kinderloos. In 1882 ging de zuster van Wilhelmina, Kryna, bij hen wonen. Na het overlijden van Cornelis in 1902 vertrokken de beide dames naar de Willemsparkweg in Amsterdam. Cornelis Wildschut, zoon van zijn neef Johannis en zijn vrouw, de Zweedse Signe Lindahl, waren de nieuwe bewoners. Aan de vlaggenmast wappert de Zweedse vlag.

Op deze foto, vermoedelijk genomen in 1908, zien wij in de uitbouw twee dames zitten met een kind (Adelina, geboren in februari 1908?). Eén van de dienstmeisjes links op de foto heeft een kind (Johannes geboren in december 1906?) op de arm.

Dorpsstraat met Wegsloot: De brug verbindt de Dorpsstraat met de villa's Sonnevanck en Solbacka.

Groepsportret: volgens Dick Endt is deze foto ongeveer in 1902 genomen. Dit lijkt onwaarschijnlijk. Deze foto moet later genomen zijn. Tenminste als het klopt wat Dick Endt schrijft, dat: Signe Wildschut-Lindahl links op de foto staat. Haar zoon Johannes (geboren 1906) met pet op staat naast haar. Hij moet op deze foto minstens acht jaar oud geweest zijn. Achter hen beiden haar echtgenoot Cornelis Wildschut. Tegen haar aangeleund staat Hendrika Endt, dochter van Elizabeth Endt-Wildschut. De man met de bolhoed is Cornelis Endt. Zijn broer Hendrik zit rechts van hem aan de tafel. Helemaal rechts op de foto Elizabeth Endt-Wildschut met op haar schoot haar dochter Elizabeth. Linksonder zit de oudste dochter van Elizabeth Endt, Nel. Wie het jongetje in het matrozenpakje is, is niet bekend. De vader van Dick Endt, Jan Willem, was nog niet geboren.

Dames in Zweedse klederdracht. Links op de foto Signe Wildschut-Lindahl. Rechts van haar Elizabeth Endt-Wildschut. De foto is gemaakt na 1906 (huwelijk Signe Lindahl en Cornelis Wildschut). Het meisje tussen de dames in is onherkenbaar. Zij zit op een rendiervacht. Is zij misschien Elizabeth Endt jr? Zie vorige foto.

